

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی

وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی

برای دریافت درجه پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته تاریخ انقلاب اسلامی

عنوان:

انقلاب اسلامی در بروجن

اسناد راهنما:

جناب آقای دکتر اسماعیل حسن زاده

استاد مشاور:

جناب آقای حمید بصیرت منش

پژوهشگر:

مریم رفیعی وردنجانی

ماه/ سال تحصیلی: شهریور ۹۲

کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه متعلق به پژوهشکده می باشد.

چاپ پایان نامه و استخراج مقاله از پایان نامه باید به نام پژوهشکده، با تأیید استاد راهنما و با مجوز معاونت پژوهشی باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

الرَّحِيمِ

تقدیم به پدر و مادرم

چکیده

پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد
رشته تحصیلی: تاریخ انقلاب اسلامی
عنوان پایان نامه: انقلاب اسلامی در بروجن
استاد راهنما: جناب آقای دکتر اسماعیل حسن زاده
استاد مشاور: جناب آقای دکتر حمید بصیرت منش
تاریخ شروع پایان نامه: ۱۳۹۱/۴/۱۴
تاریخ اتمام پایان نامه: ۱۳۹۲/۶/۲۰
<p>چکیده</p> <p>یکی از موضوعات قابل توجه در عرصه مطالعه تاریخ انقلاب اسلامی، بررسی عملکرد و واکنش شهرهای مختلف در مقابل سیاستهای نظام حاکم و مشارکت آنان در حوادث انقلابی است. پژوهش حاضر برآن است تا حوادث و رخدادهای منتهی به پیروزی انقلاب اسلامی در شهر بروجن را مورد بررسی قرار دهد. در این رابطه پس از توصیف تحولات و رخدادها به نقش اقشار مختلف از جمله روحانیون، بازاریان، زنان و فرهنگیان با استفاده از اسناد و مصاحبه پرداخته شده است. براساس یافته های این پژوهش بافت مذهبی این شهر، مسافرت تنی چند از آنها به قم و ورود روحانیون متعهد به آنجا باعث آشنایی مردم بروجن با جریان کلی انقلاب شد روحانیون مدعو با سخنرانی های روشنگرانه و مؤسسان کانون جوانان اسلامی با آموزش و تربیت نیروهای آگاه و انقلابی در ایجاد فضای انقلابی در بروجن مؤثر بودند و مخالفت آنها با رژیم در نهایت با اعتراض فرهنگیان جلوه خود را آشکار کرد. مردم این شهر تحت تأثیر جریان و حوادث دیگر شهرها به سیل عظیم انقلاب پیوسته اند و بخشی از اعتراضات سراسری را بر عهده گرفتند.</p> <p>واژگان کلیدی: انقلاب اسلامی، بروجن، امام خمینی، کانون جوانان اسلامی</p>

Abstract

Research Institute of Imam Khomeini and the Islamic Revolution

Degree: Masters
Field of study: History Islamic Revolution
Subject: Islamic Revolution in Borujen
Student Name: Maryam Rafiee Vrdnjany
Supervisor :Dr .Ismail Hasanzadeh
Advisor.Dr. Hamid Bbasiratmansh doctor
Date of beginning: 14/04/1391
Date of finishing : 6/20/1392
<p>Abstract</p> <p>One of the significant issues in the history of the Islamic Revolution and the performance of the system in response to various cities in policies and their participation in the revolutionary events .This study aims to incidents and events leading up to the Islamic Revolution in Borujen to examine .After describing the events and developments in relation to the different classes of Clergymen merchants , women and educators have been using documentation and interviews . The findings of this study in religious contexts , some of whom traveled to Qom and pictures Clergymen 's commitment to the people familiar with the general Borujen revolution. And other events in the city affected by the floods to continuous revolution and took over part of . nationwide protests</p> <p>Key words : Islamic Revolution ,Borujen Imam Khomeini ,the Islamic Youth Center</p>

ملخص

معهد الإمام الخميني والثورة الإسلامية

الدرجة العلمية: الماجستير
الفرع الدراسي: تاريخ الثورة الاسلاميه
عنوان الرسالة: الثورة الاسلامي في البروجن
اسم الطالب: مريم رفيعى وردنجاني
المشرف: السيد الدكتور اسماعيل حسن زاده
المستشار: السيد الدكتور حميد بصيرت منش
رسالة علمية تاريخ البدء: ١٣٩١/٠٤/١٤
رسالة علمية تاريخ الختمها: ١٣٩١/٠٤/١٤
ملخص
<p>واحدة من القضايا الهامة في تاريخ الثورة الإسلامية و أداء النظام في الاستجابة ل مختلف المدن في السياسات و مشاركتهم في الأحداث الثورية . تهدف هذه الدراسة إلى الحوادث و الأحداث التي أدت إلى قيام الثورة الإسلامية في البروجن لدراسة . بعد أن وصف الأحداث والتطورات فيما يتعلق فئات مختلفة من رجال الدين والتجار والنساء و المعلمين وقد تم استخدام الوثائق و المقابلات. إن نتائج هذه الدراسة في السياقات الدينية ، وبعضهم سافر إلى مدينة قم وصور رجال الدين ملتزمة بقضية الشعب البروجن دراية العملية برمتها كان رجال الدين زيارة المستنير مع إلقاء المحاضرات و مؤسس مركز للشباب مسلم لتدريب القوات وعيا و ثورة كانت مساحة البروجن فعالة في معارضتهم لل حكومة ثورية كشفت أخيرا لها احتجاجا الثقافية الرائعة. وغيرها من الأحداث في المدينة المتضررة من الفيضانات لثورة مستمرة واستولت على جزء من احتجاجات على الصعيد الوطني.</p> <p>الكلمات الدالة : ثورة الإسلامية ، البروجن، الإمام الخميني ، مركز شباب الإسلامى</p>

فهرست اجمالی

مقدمه	۱
فصل اول: کلیات پژوهش	۳
فصل دوم: جغرافیای طبیعی بروجن	۹
فصل سوم: وضعیت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی بروجن در دوران پهلوی	۱۶
فصل چهارم: تحولات سیاسی - اجتماعی در دوران محمد رضا شاه	۲۹
فصل پنجم: حوادث سیاسی - اجتماعی شهر بروجن از ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷	۳۶
فصل ششم: سیاست و مذهب	۵۳
فصل هفتم: انقلاب در بروجن	۷۲
فصل هشتم: نقش اقشار مختلف در مبارزات و کانون های مبارزه	۱۱۴
فصل نهم: بروجن بعد از انقلاب	۱۲۹
نتیجه گیری	۱۳۷
فهرست ضمائم	۱۳۸
ضمائم	۱۴۱
اسناد	۱۴۲
تصاویر	۲۰۳

فهرست تفصیلی

۱	مقدمه
۳	فصل اول: کلیات پژوهش
۹	فصل دوم: جغرافیای طبیعی بروجن
۱۰	۱- استان چهارمحال و بختیاری
۱۱	۲- جغرافیای طبیعی بروجن
۱۲	۳- تقسیمات کشوری و جغرافیای سیاسی بروجن
۱۳	۴- وجه تسمیه بروجن
۱۶	فصل سوم: وضعیت اجتماعی و اقتصادی، فرهنگی مردم بروجن در عصر پهلوی
۱۷	۱- اقتصاد بروجن
۱۷	۱-۱- دامداری و کشاورزی
۱۷	۱-۲- تجارت
۱۸	۱-۳- صنایع دستی
۱۹	۱-۴- بازار
۲۰	۲- بهداشت بروجن
۲۰	۲-۱- آب
۲۱	۲-۲- حمام
۲۲	۳- فرهنگ
۲۲	۳-۱- آشنایی با تنی چند از چهره‌های فرهنگی بروجن
۲۳	۳-۱-۱- محمدعلی فرخی
۲۳	۳-۱-۲- محمد شمس
۲۴	۳-۱-۳- بهمن رافعی
۲۴	۳-۱-۴- امیر حسین غلامی

۲۵	۵-۱-۳- حسینقلی مشفق ضرغام.....
۲۵	۲-۳- تعلیم و تربیت.....
۲۹	فصل چهارم: تحولات اجتماعی - سیاسی شهر بروجن در دوره محمد رضا شاه.....
۳۰	۱- درگیری با بهائیان.....
۳۱	۲- اعتراض خونین به انتخابات دوره بیستم در بروجن.....
۳۳	۳- احزاب دولتی در بروجن.....
۳۳	۱-۳- حزب ایران نوین.....
۳۴	۲-۳- حزب رستاخیز.....
۳۶	فصل پنجم: حوادث سیاسی- اجتماعی از سال ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷.....
۳۶	۱- برگزاری مراسم ختم برای آیت الله بروجردی در بروجن.....
۳۷	۲- اصلاحات ارضی در بروجن.....
۴۰	۳- تشکیل ساواک در بروجن.....
۴۳	۴- کانون جوانان اسلامی.....
۴۵	۱-۴- ایجاد صندوق قرض الحسنه.....
۴۶	۲-۴- مطالعه گسترده کتاب‌های ممنوعه.....
۴۶	۳-۴- تشکیل کتابخانه.....
۴۶	۴-۴- ورود مأمور ساواک در جلسات کانون.....
۴۷	۵-۴- ایجاد شعباتی در دیگر محلات شهر.....
۴۸	۶-۵- توزیع اعلامیه‌های امام.....
۴۸	۷-۴- تغییر سبک روضه خوانی.....
۴۸	۸-۴- برگزاری نمایشگاه کتاب و عکس.....
۴۹	۵- ساخت سینما در بروجن.....
۵۰	۶- سازمان زنان.....
۵۲	فصل ششم: سیاست و مذهب.....
۵۳	۱- هیئت‌های مذهبی بروجن.....
۵۵	۱-۱- هیأت محمدیه.....
۵۶	۲-۱- حسینیه کاروان.....
۵۷	۲- وکیل آیت الله خمینی در بروجن.....
۵۷	۱-۲- محمد عباسیان وکیل آیت الله خمینی در بروجن.....

- ۲-۲- دستگیری محمد عباسیان وکیل آیت الله خمینی ۵۸
- ۳- انجمن حجتیه در بروجن ۵۹
- ۴- روحانیون بومی بروجن ۶۱
- ۴-۱- سید محمد متقی ۶۱
- ۴-۲- سید ضیاء مدنی ۶۲
- ۴-۳- سید محمد مدنی ۶۲
- ۴-۴- سیف الله قاسمپور ۶۳
- ۴-۴- محمود بنایی ۶۳
- ۴-۵- شیخ علی نوایی ۶۴
- ۴-۶- سید احمد حائری، محمد کاظم شریعت و احمد فاضلیان ۶۴
- ۶- حضور روحانیون مدعو در شهر بروجن ۶۶
- ۷- معرفی بروجن از دیدگاه روحانیون مدعو ۶۸
- فصل هفتم: انقلاب در بروجن ۷۲
- ۱- تأثیر اندیشه دکتر شریعتی در ایجاد روحیه انقلابی ۷۳
- ۲- بازتاب درگذشت حاج آقا مصطفی خمینی ۷۴
- ۳- آتش زدن مشروب فروشی ۷۵
- ۵- بازگشایی مدارس و آغاز تظاهرات ۷۹
- ۵-۱- نخستین حرکت اعتراضی ۷۹
- ۶- انتقال ساواک از بروجن به شهرکرد ۸۳
- ۷- فعالیت انقلابیون بروجن در آبان ۱۳۵۷ ۸۴
- ۷-۱- ادامه تظاهرات دانش آموزان ۸۴
- ۷-۲- بازتاب حادثه ۱۳ آبان تهران در بروجن ۸۵
- ۷-۳- ورود دانشجویان دانشسرای مقدماتی بروجن به تظاهرات ۸۷
- ۷-۴- راهپیمایی سکوت معلمان ۸۸
- ۷-۵- تصمیم معلمان برای اعتراض ۸۸
- ۸- رخداد های آذر ۱۳۵۷ ۹۰
- ۸-۱- تعطیلی مدارس شهر بروجن ۹۱
- ۸-۲- تاسوعا و عاشورای ۹۲
- ۸-۳- تظاهرات مردمی و اولین شهید ۹۳

- ۹۵ ۸-۴- آغاز اعتصاب بازار.....
- ۹۶ ۸-۵- شایعه حمله چماقداران.....
- ۹۷ ۹- تحولات دی ۱۳۵۷.....
- ۹۷ ۹-۱- تخریب مهمانسرای.....
- ۹۸ ۹-۲- برپایی نمایشگاه کتاب و عکس.....
- ۹۹ ۹-۳- پایان کشیدن مجسمه شاه در ۲۶ آذر ۱۳۵۷.....
- ۱۰۰ ۹-۴- تظاهرات گسترده مردم بروجن در اربعین حسینی.....
- ۱۰۲ ۹-۵- تشکیل کمیته‌های حفاظت از شهر.....
- ۱۰۳ ۱۰- حوادث بهمن ۱۳۵۷.....
- ۱۰۴ ۱۰-۱- ادامه فعالیت های معلمان بروجنی.....
- ۱۰۵ ۱۰-۲- ورود امام به ایران.....
- ۱۰۶ ۱۰-۳- پیوستن نیروهای شهربانی و ژاندارمری به مردم.....
- ۱۰۷ ۱۰-۴- پیروزی انقلاب.....
- ۱۰۸ ۱۱- شعبه سازمان مجاهدین خلق در بروجن.....
- ۱۱۱ ۱۲- شعارهای انقلابیون.....
- ۱۱۳ فصل هشتم: نقش اقشار مختلف در مبارزات و معرفی کانون های انقلاب.....
- ۱۱۴ ۱- نقش قشرهای مختلف در جریان مبارزه.....
- ۱۱۴ ۱-۱- فرهنگیان.....
- ۱۱۶ ۱-۲- زنان.....
- ۱۱۸ ۱-۳- بازاریان.....
- ۱۲۰ ۱-۴- روحانیون.....
- ۱۲۱ ۱-۵- سایر اقشار جامعه (کارگران، کشاورزان و...).
- ۱۲۱ ۲- کانون‌های مبارزه علیه رژیم پهلوی.....
- ۱۲۱ ۲-۱- نهادهای مذهبی.....
- ۱۲۱ ۲-۱-۱- مسجد حاج شیخ علی.....
- ۱۲۲ ۲-۲-۲- مسجد جامع (مسجد حاج آقا ضیا).....
- ۱۲۲ ۲-۲-۳- مسجد حاج کرامت.....
- ۱۲۳ ۲-۲-۴- حسینیه کاروان.....
- ۱۲۳ ۲-۲-۵- حسینیه خامس آل عبا.....

۱۲۴۲-۲-۶- حسینیه ولیعصر
۱۲۵۲-۲- نهادهای آموزشی
۱۲۵۲-۲-۱- دبیرستان خشایار
۱۲۵۲-۲-۲- دبیرستان شهاب
۱۲۶۲-۳- مجالس عزاداری خانگی
۱۲۶۲-۴- گروههای سیاسی، هیأتها
۱۲۶۲-۴-۱- هیأت محمدیه
۱۲۶۲-۴-۲- چریکهای فدایی خلق
۱۲۶۲-۵- کانون جوانان اسلامی
۱۲۹ فصل نهم: بروجن بعد از پیروزی انقلاب
۱۳۰ ۱- شکل گیری نهادهای انقلابی در بروجن
۱۳۰ ۱-۱- نهادهای نظامی امنیتی
۱۳۰ ۱-۱-۱- کمیته انقلاب
۱۳۳ ۱-۱-۲- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
۱۳۳ ۱-۲- نهادهای اجتماعی، اقتصادی
۱۳۴ ۱-۲-۱- جهاد سازندگی
۱۳۴ ۱-۲-۲- بنیاد مستضعفان
۱۳۴ ۱-۲-۳- کمیته امداد
۱۳۵ ۱-۲-۴- بنیاد مسکن
۱۳۶ ۱-۳- نهادهای سیاسی
۱۳۶ ۱-۳-۱- شعبه حزب جمهوری اسلامی در بروجن
۱۳۶ ۱-۳-۲- امامت جمعه
۱۳۷ نتیجه گیری
۱۳۸ فهرست ضمایم
۱۴۳ ضمائم
۱۴۴ اسناد
۲۰۲ تصاویر
۲۵۹ منابع و ماخذ

انقلاب اسلامی ایران، برخلاف سایر انقلاب‌های با مشارکت اکثر قریب به اتفاق همه اقشار جامعه به وقوع پیوست. در این انقلاب، مردم همه‌ی مناطق و شهرهای کشور سهیم بودند. این حادثه کم‌نظیر نه تنها ملت ایران را از یوغ استبداد رژیم ستمشاهی رهانید بلکه از استعمار خارجی نیز نجات داد. برای شناخت دقیق و عمیق چگونگی پیروزی انقلاب اسلامی، ضرورت دارد تحقیقات گسترده‌ای در این زمینه انجام شود. یکی از ابعاد آن می‌تواند به روشن شدن روند پیروزی انقلاب کمک کند، بررسی تحولاتی است که در شهرها و روستاها به وقوع پیوسته. شهر بروجن در استان چهارمحال و بختیاری، از جمله مناطقی که پا به پای مناطق دیگر نقاط کشور در مبارزه با حکومت پهلوی مشارکت داشتند. در این پژوهش هدف آن است که به نحوه‌ی گسترش باورها و اعتقادات اسلامی و انقلابی در شهر بروجن و عکس‌العمل مردم پرداخته شود و چگونگی همه‌گیر شدن گفتمان انقلاب اسلامی به عنوان گفتمان غالب مورد بررسی قرار گیرد.

انجام این پژوهش، با مشکلات زیادی همراه بود. وجود فاصله زیاد بین محل سکونت پژوهشگر با شهر مورد پژوهش بود که سبب شد تا علاوه بر هزینه مالی، زمان زیادی به این پژوهش اختصاص داده شود. مشکل دیگر این بود که برخی از افراد انقلابی حاضر به مصاحبه نمی‌شدند علاوه بر این گذشت ۳۵ سال از پیروزی انقلاب باعث می‌شد افراد نقل قول‌های متفاوتی از یک حادثه ارائه دهند و برای رسیدن به حقیقت، گاهی اوقات نیاز می‌شد با چندین نفر مصاحبه شود. همچنین بسیاری از افرادی که در جریان حوادث انقلاب نقش مهمی داشتند، دار فانی را وداع گفته و برخی افراد جزئیات حوادث را فراموش کرده بودند و تنها به کلی‌گویی می‌پرداختند. حضور برخی از انقلابیون در دیگر شهرها لزوم مسافرت بنده را به آنجا اجتناب‌ناپذیر می‌کرد و همچنین موجب شد تا بیش از ده‌ها ساعت تماس تلفنی با افراد مختلف برقرار شود.

در پایان وظیفه خود می‌دانم از تمامی افرادی که در راستای انجام این پژوهش مرا یاری دادند، کمال تشکر و قدردانی داشته باشم. از جناب آقای دکتر اسماعیل حسن‌زاده، استاد راهنما و از جناب آقای دکتر حمید بصیرت‌منش مشاور این پایان‌نامه که در راستای به پایان رسیدن این پژوهش زحمات زیادی متقبل شدند، تشکر کنم. همچنین از جناب آقای دکتر علیرضا ملایی که این موضوع را به بنده پیشنهاد دادند، متشکرم. از خواهر عزیزم فاطمه رفیعی که در جریان مصاحبه‌ها همواره در کنار بنده حضور داشتند، بسیار سپاس‌گذارم. در پایان از آقایان سعید غلامی، حمزه‌علی نیکخواه، آیت‌الله بنایی، سید خلیل اسحاقی، عباس پیکار، امیرحسین غلامی و سهراب غفاری که با کوشش‌های بی‌دریغ

خویش مرا یاری فرمودند و از عزیزانی که مجموعه تصاویر و اسناد خویش را در اختیارم قرار دادند،
سپاسگزارم.

فصل نخست: کلیات پژوهش

طرح مسأله:

انقلاب اسلامی ایران که در بهمن ماه سال ۱۳۵۷ به پیروزی رسید، نتیجه تلاش و مجاهدت‌های بی وقفه‌ی مردم ایران، به رهبری امام خمینی(ره) بود. انقلاب اسلامی بعنوان یک پدیده‌ی منحصر به فرد، در تاریخ از جنبه‌های مختلف قابل بررسی است. در مورد چگونگی تحولات انقلاب اسلامی در شهرهای بزرگ مانند تهران، تبریز، اصفهان و مشهد بسیار سخن گفته شده که البته هنوز هم جای تحقیق و بررسی در ابعاد مختلف را دارد و در مورد شهرستان‌های مهم نیز کارهایی از این قبیل صورت گرفته اما در مورد شهرها و آبادی‌های کوچک این موضوع چندان مورد توجه قرار نگرفته است، این در حالی است که نمی‌توان نقش آفرینی شهرها و آبادی‌های کوچک را در انقلاب اسلامی نادیده انگاشت. اما مردم سایر مناطق از جمله شهر بروجن با انگیزه ملی و مذهبی نقش مؤثری در روند حوادث منتهی به پیروزی انقلاب اسلامی داشتند. در این بین گروههایی از روحانیون، بازاریان، و معلمان و دانش‌آموزان در دوران مبارزات مشارکت داشتند و در پیشبرد انقلاب اسلامی نقش مؤثری داشتند. انقلابیون این شهر مبارزه با رژیم شاهنشاهی را وظیفه خود می‌دانستند و همین مبارزه سبب بالا رفتن بصیرت سیاسی و اجتماعی بیشتر آنان شد.

بنابراین ضرورت دارد که به شیوه علمی به بررسی نقش گروهها و اقشار مختلف شهر بروجن که در جریان مبارزات انقلابی حضور چشمگیر داشتند، پرداخته شود تا مشخص گردد که مردم این منطقه چگونه با نهضت اسلامی و امام خمینی(ره) آشنا شدند و چگونه مبارزه خود را آغاز و این مسیر را طی کردند.

ضرورت و اهمیت موضوع:

تحولات انقلاب اسلامی، در شهرها و آبادی‌های کوچک یکی از موضوع‌هایی است که کمتر به آن توجه شده و شهر بروجن نیز از این قاعده مستثنی نیست. در تحقیق حاضر، سعی بر آن است به نحوی گسترش باورها و اعتقادات اسلامی و انقلابی در شهر بروجن مورد بررسی قرار گیرد و چگونگی همه‌گیر شدن گفتمان انقلاب اسلامی بپردازد. اهمیت این پژوهش در آن است که سعی در ثبت اطلاعات شفاهی شخصیت‌های انقلابی و افراد مؤثر در تحولات این شهر که اکنون در کھولت سن به سر می‌برند و چه بسا عده‌ای از آنها به دیار باقی شتافته‌اند، دارد. افرادی که گنجینه‌ای عظیم از اطلاعات پیرامون تحولات انقلاب اسلامی در ذهن خود دارند. علاوه بر آن هدف این پژوهش اثبات فراگیر بودن و سراسری بودن انقلاب اسلامی است که با توجه به شیوه استقرایی در مطالعه‌ی پدیده‌ها و رخدادها، مطالعه‌ی انقلاب اسلامی در بروجن به عنوان جزئی از کل انقلاب اسلامی در ایران، می-

تواند ما را به شناخت بهتر کلیات انقلاب اسلامی رهنمون کند. دلایل بالا نگارنده را بر آن داشت تا فرصت باقی است در جمع آوری اطلاعات افراد انقلابی تلاش مضاعفی را داشته باشم.

نحوه‌ی ارتباط موضوع با حوزه‌ی مطالعات امام(ره)

شناخت انقلاب اسلامی، بدون شناخت دقیق رهبری آن و همچنین اهداف انقلاب، شناخت کاملی نخواهد بود. پیروزی انقلاب اسلامی حاصل جریان انقلابی به رهبری امام خمینی بود که در ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ با هدف سرنگونی رژیم طاغوت شکل گرفت و تا پیروزی نهایی و پس از آن، رهبری این جریان را بر عهده داشت.

سوال اصلی:

انقلاب اسلامی در بروجن چگونه شکل گرفت و گسترش یافت؟

سؤال‌های فرعی:

۱. اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بروجن در دوران پهلوی چگونه بود؟
۲. نقش نیروهای مختلف اجتماعی در بیدارسازی و گرایش مردم بروجن به انقلاب چگونه بود؟
۳. کانون‌های مبارزه در این شهر کدامند؟
۴. تحولات انقلابی در سال ۱۳۵۷ در بروجن چگونه شکل گرفت؟

بررسی و نقد منابع

پژوهش حاضر بر اساس اسناد(اسناد انتشار یافته و اسناد انتشار نیافته) و مصاحبه صورت گرفته است. اسناد در برگیرنده گزارش‌های دستگاه‌های سیاسی امنیتی و انتظامی رژیم پهلوی، اعلامیه‌ها، نامه‌ها و پیام‌های امام و سایر روحانیون و گروه‌های سیاسی می‌باشد و جزء منابع اصلی این پژوهش به شمار می‌رود. اما به دلیل اینکه توسط عاملان رژیم تهیه شده نیاز به دقت زیاد در تطبیق و استخراج واقعیات تاریخی از آنها وجود دارد. بخش عمده پژوهش بر اساس مصاحبه با افراد و مطلعان نگاشته شده است، که با گذشت سه دهه از پیروزی انقلاب اسلامی هنوز عده‌ای از شاهدان، ناظران و کسانی که خود در صحنه حضور داشته‌اند، در قید حیات‌اند و یکی از منابع اصلی تاریخنگاری

انقلاب اسلامی هستند. در واقع حضور شاهدان امتیازی برای تاریخنگاری انقلاب است. مصاحبه‌ها داده‌هایی در اختیار پژوهشگر قرار می‌دهد که تا کنون در جایی ثبت نشده‌اند. اطلاعات از کسانی گرفته شده است که خود، شاهدان عینی حوادث بوده و در آن حضور داشته‌اند. همچنین در این پژوهش سعی شده است از نقل قول مستقیم استفاده شود و در جاهایی خلاصه شده‌اند. اگر چه مصاحبه‌ها دارای مزیت‌های فوق هستند اما باید اشاره کرد که گذشت بیش از ۳۰ سال از جریان انقلاب اسلامی باعث شده تا برخی افراد حوادث را فراموش کنند یا بدرستی نتوانند جزئیات حوادث را به یاد آورند و عده‌ای به دلیل شرایط سیاسی، اجتماعی و فرهنگی منطقه از دادن اطلاعات کامل خوداری کنند. در این پژوهش با بیش از ۷۰ نفر مصاحبه شد و از این تعداد ۳۲/۸۵ درصد بازاری، ۱۷/۱۴ درصد معلم، ۱۷/۱۴ درصد دانش‌آموز، ۱۱/۴۲ درصد سایر مشاغل، ۱۰ درصد کارمند، ۸/۵۷ درصد روحانی، ۲/۸۵ درصد دانشجو بودند و از لحاظ فاصله سنی ۶۱/۴۲ درصد در رده سنی ۵۰ تا ۷۰ سال، ۲۱ درصد بالای ۷۰ سال و ۸/۷ در زیر ۵۰ سال قرار داشتند.

تعریف و شاخص سازی مفاهیم :

انقلاب اسلامی: حوادث، جریانها و سیر اندیشه‌ای که نقطه عطف آن از سال ۱۳۴۲ بوجود آمده و با فعالیت‌های نیروهای انقلابی در شهرهای مختلف کشور و به رهبری امام خمینی که در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به پیروزی رسید.

شیوه گرد آوری داده‌ها:

در این پژوهش، داده‌ها بر اساس منابع کتابخانه‌ای، اسناد انتشار یافته و انتشار نیافته و مصاحبه با افراد فعال انقلابی در بروجن جمع آوری شده. تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت توصیفی است.

قلمرو پژوهش :

قلمرو زمانی این پژوهش از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷ و قلمرو مکانی آن، شهر بروجن از توابع استان چهارمحال و بختیاری است؛ البته برای روشن تر شدن موضوع، به برخی از زمینه‌های تاریخی و زمانی قبل از انقلاب در این شهر هم اشاره شد. قلمرو پژوهش، شامل فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی است.

سازماندهی پژوهش:

در فصل اول به مبانی روشی پژوهش پرداخته شده است.

در فصل دوم به معرفی جغرافیای طبیعی، جغرافیای سیاسی و وجه تسمیه شهر بروجن پرداخته گرفته است.

در فصل سوم وضعیت اجتماعی (بهداشت)، اقتصادی و فرهنگی (تعلیم و تربیت) مردم شهر بروجن در عصر پهلوی مورد بررسی قرار گرفت.

در فصل چهارم به تحولات اجتماعی - سیاسی شهر بروجن در دوره پهلوی دوم اشاره شده. از این میان به دو حادثه مهم که در آن سالها در شهر بروجن اتفاق افتاده و همچنین به احزاب دولتی که در این شهر نمایندگی داشتند، پرداخته شد.

در فصل پنجم حوادث اجتماعی - سیاسی شهر بروجن در فاصله سالهای ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷ و همچنین کانون جوانان اسلامی و کارکردهای آن بعنوان یکی از کانونهای مهم انقلاب مورد بررسی قرار گرفت.

در فصل ششم ضمن بیان تأثیر هیأت‌های مذهبی در روند انقلابی شدن مردم، روحانیون بومی و وکیل امام خمینی در شهر بروجن معرفی شدند.

در فصل هفتم علاوه بر تأثیر اندیشه‌های شریعتی در روحیه انقلابیون، عکس‌العمل مردم این شهر به شهادت حاج آقا مصطفی خمینی به سیر حوادث انقلاب از اواسط تابستان ۱۳۵۷ تا پیروزی انقلاب و فعالیت‌های انقلابیون پرداخته شد.

در فصل هشتم ضمن اشاره به نقش اقشار مختلف از جمله بازاریان، معلمان، روحانیون، زنان و غیره، کانونهای انقلاب نیز معرفی گردید.

در فصل نهم علاوه بر معرفی نهادهای انقلابی شهر بروجن پس از پیروزی انقلاب اسلامی چگونگی تأسیس آنها نیز بیان گردید.

موانع و محدودیت‌های پژوهش:

هر پژوهش بسته به موضوع، دشواری‌های خاص خود را دارد که بعضاً در روند تحقیق ایجاد مشکل می‌کند. مشکلات این پژوهش این بود که گذشت ۳۵ سال از پیروزی انقلاب اسلامی باعث می‌شد افراد نقل قول‌های متفاوتی از یک حادثه ارائه دهند و برای رسیدن به حقیقت، گاهی اوقات نیاز می‌شد با چندین نفر مصاحبه شود. همچنین بسیاری از افرادی که در جریان حوادث انقلاب نقش مهمی